

ROZPORZĄDZENIE Nr

DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ

W WARSZAWIE

z dnia

w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Radomki

Na podstawie art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.¹) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Rozporządzenie ustala warunki korzystania z wód zlewni rzeki Radomki, położonej w dorzeczu Wisły w regionie wodnym Środkowej Wisły, zwane dalej „warunkami”, które określają szczegółowe wymagania w zakresie stanu wód, priorytety w zaspokajaniu potrzeb wodnych oraz ograniczenia w korzystaniu z wód niezbędne dla osiągnięcia celów środowiskowych.

2. Lokalizację JCWP oraz JCWPd i rejonów wodnogospodarczych w zlewni rzeki Radomki określają mapy stanowiące załączniki nr 1 i 2 do rozporządzenia.

3. Granice hydrograficzne zlewni rzeki Radomki na tle podziału administracyjnego oraz udział jednostek administracyjnego podziału kraju w zlewni rzeki Radomki określają załączniki nr 3 i 4 do rozporządzenia.

4. Głównymi dopływami Radomki są rzeki:

- 1) Wiązownica (kilometr biegu Radomki $km = 66,395$, powierzchnia zlewni $F = 265,62 \text{ km}^2$, długość rzeki $L = 32,26 \text{ km}$);
- 2) Mleczna ($km = 39,340$, $F = 353,38 \text{ km}^2$, $L = 28,75 \text{ km}$);
- 3) Szabasówka ($km = 72,045$, $F = 390,81 \text{ km}^2$, $L = 25,13 \text{ km}$).

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1513, z 2013 r. poz. 21 i 165 oraz z 2014 r. poz. 659, 822, 850 i 1146.

5. Charakterystyki hydrograficzne, hydrologiczne i hydrogeologiczne JCWP i JCWPd w zlewni Radomki określa załącznik nr 5 i 6 do rozporządzenia.

§ 2. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne;
- 2) JCWP – należy przez to rozumieć jednolite części wód powierzchniowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4c ustawy;
- 3) JCWPd – należy przez to rozumieć jednolite części wód podziemnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4b ustawy;
- 4) dobrym stanie wód powierzchniowych - należy przez to rozumieć dobry lub bardzo dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny bądź dobry lub maksymalny potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- 5) złym stanie wód powierzchniowych - należy przez to rozumieć stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny gorszy od dobrego bez względu na stan chemiczny albo dobry lub bardzo dobry stan ekologiczny bądź dobry lub maksymalny potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego.

Rozdział 2

Szczegółowe wymagania dotyczące stanu wód, wynikające z ustalonych celów środowiskowych

§ 3. 1. Cele środowiskowe dla dwudziestu siedmiu JCWP i trzech JCWPd w obszarze zlewni rzeki Radomki, ustalone w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549), wraz z oceną stanu i stopnia zagrożenia nieosiągnięciem tych celów, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

(§ 3. 1. Cele środowiskowe dla dwudziestu siedmiu JCWP i trzech JCWPd w obszarze zlewni rzeki Radomki, ustalone w aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. ...), wraz z oceną stanu i stopnia zagrożenia nieosiągnięciem tych celów, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.)

2. Cele środowiskowe, o których mowa w ust. 1, uwzględniają przynależność JCWP lub ich fragmentów do obszarów chronionych, o których mowa w art. 113 ust. 4 ustawy.

§ 4. 1. Dla JCWP w zlewni rzeki Radomki ustala się zasady wyznaczania przepływu nienaruszalnego, stanowiącego ograniczenie wielkości zasobów dyspozycyjnych i reprezentującego minimalne wymagania środowiskowe JCWP w zakresie ilości wód.

2. Wielkość przepływu nienaruszalnego ustala się jako iloczyn współczynnika „k”, zależnego od typu hydrologicznego cieków oraz powierzchni jego zlewni w przekroju istniejącego lub zamierzonego korzystania z wód, i wielkości średniego rocznego niskiego przepływu (SNQ) w tym przekroju.

3. Wartości współczynnika „k” dla cieków w zlewni rzeki Radomki określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

4. Jeżeli dla JCWP lub jej fragmentu zlokalizowanej w obszarach chronionych, o których mowa w art. 113 ust. 4 pkt 6 ustawy, w ustanowionych planach ochrony lub planach zadań ochronnych tych obszarów określono graniczne wielkości przepływów, reprezentujące wymagania wodne chronionych ekosystemów, wyższe od wartości określonych w ust. 2, to należy je przyjąć jako przepływy nienaruszalne.

5. Wielkość przepływu nienaruszalnego w profilu wodowskazowym Lesiów charakteryzującym hydrologię dla JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 ustala się jako $0,73 \text{ m}^3/\text{s}$.

6. Wielkość przepływu nienaruszalnego w innych profilach JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 należy obliczyć dostosowując wielkość określoną w ust. 5 do powierzchni zlewni.

§ 5. 1. Korzystanie z wód powierzchniowych polegające na wprowadzaniu ścieków do wód płynących o stanie co najmniej dobrym nie może powodować przekroczenia wartości granicznych wskaźników jakości wód właściwych dla tego stanu, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 3 ustawy.

2. Korzystanie z wód powierzchniowych polegające na wprowadzaniu ścieków do wód płynących o stanie złym nie może pogarszać, w miejscu zrzutu ścieków, wartości tych parametrów fizykochemicznych i chemicznych wód, które zdecydowały o złym stanie wód, a warunki wprowadzania ścieków muszą uwzględniać potrzebę poprawy stanu tych wód,

poprzez ustalenie w pozwoleniu wodnoprawnym wymagań zastrzonych w stosunku do określonych w przepisach wydanych na mocy art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy, jednak w stopniu nie większym niż wymaganie zastosowania najlepszej dostępnej techniki oczyszczania ścieków w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.²).

§ 6.1. Korzystanie z wód polegające na wprowadzaniu ścieków do ziemi nie może powodować pogorszenia stanu JCWP lub JCWPd poprzez naruszenie wymagań ustalonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 3 lub art. 38a ust. 1 ustawy, ani nie może zagrażać osiągnięciu celów środowiskowych określonych dla JCWP lub JCWPd - chyba, że zostaną spełnione przesłanki wynikające z art. 38j ustawy.

2. Korzystanie z wód podziemnych będące wynikiem podjęcia nowych działań nie może negatywnie oddziaływać na cele środowiskowe JCWPd - chyba, że zostaną spełnione przesłanki wynikające z art. 38j ustawy.

§ 7. Korzystanie z wód polegające na poborze wód z JCWPd nie może powodować pogorszenia jej stanu poprzez naruszenie wymagań ustalonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 1 ustawy.

§ 8. 1. Korzystanie z wód polegające na piętrzeniu lub retencjonowaniu śródlądowych wód powierzchniowych realizowane w JCWP musi uwzględniać wymagania:

- 1) ochrony lub przywracania naturalnych warunków morfologicznych, a w szczególności ciągłości morfologicznej;
- 2) ochrony ryb przed wpływaniem do wlotów elektrowni wodnych, kanałów doprowadzających oraz ujęć wody poprzez wyposażenie tych wlotów w urządzenia zabezpieczające.

2. Dla wszystkich JCWP w zlewni rzeki Radomki ustala się certę jako reprezentatywny gatunek ryb, którego wymagania odnośnie warunków przepływu oraz minimalnych warunków technicznych dla urządzeń udrażniających i zabezpieczających przyjmuje się za wystarczające dla pozostałych gatunków ryb występujących w ciekach tej zlewni.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1238, z 2014 r. poz. 40, 47, 457, 822, 1101, 1146, 1322, 1662 oraz z 2015 r. poz. 122 i 151.

§ 9. Korzystanie z wód polegające na wydobywaniu z wód powierzchniowych kamienia, żwiru, piasku lub innych materiałów nie może powodować pogorszenia ekologicznych funkcji wód, pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód ani zagrażać zachowaniu równowagi hydrodynamicznej cieku.

Rozdział 3

Priorytety w korzystaniu z wód

§ 10. 1. W zakresie zaspokajania potrzeb wodnych z wód powierzchniowych ustala się następujące priorytety w korzystaniu z wód, w kolejności od najwyższego:

- 1) zapewnienie przepływu nienaruszalnego;
- 2) zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia i na pozostałe cele komunalne;
- 3) potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych;
- 4) potrzeby przemysłu;
- 5) potrzeby stawów rybnych;
- 6) potrzeby upraw rolnych i leśnych;
- 7) inne cele, nie wymienione w pkt 1 - 6.

2. W zakresie zaspokajania potrzeb wodnych z wód podziemnych ustala się następujące priorytety w korzystaniu z wód, w kolejności od najwyższego:

- 1) zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia i na pozostałe cele komunalne;
- 2) potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych;
- 3) potrzeby chowu i hodowli zwierząt gospodarskich;
- 4) potrzeby stawów rybnych;
- 5) potrzeby upraw rolnych i leśnych;
- 6) potrzeby przemysłu;
- 7) inne cele, nie wymienione w pkt 1 - 6.

3. Ustalone w ust. 1 i 2 priorytety zaspokajania potrzeb wodnych obowiązują na etapie wydania pozwoleń wodnoprawnych w przypadku, gdy zamierzone korzystanie obejmuje jednoczesne pobory wody na różne cele przez dwóch lub więcej użytkowników w ramach tych samych dostępnych zasobów dyspozycyjnych.

4. W analizie dostępnych zasobów dyspozycyjnych, o których mowa w ust. 3, wykonywanej w ramach operatu wodnoprawnego, należy uwzględniać perspektywiczne zapotrzebowania na wodę, jeżeli udokumentowane zostały one w dokumentach planistycznych, przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.³).

§ 11. W zakresie wykorzystania wód do celów przemysłowych, z wyłączeniem przemysłu żywnościowego i farmaceutycznego, oraz rolniczych, a w szczególności napełniania stawów, nawodnień rolniczych i leśnych i innych zabiegów agrotechnicznych, ustala się następującą kolejność korzystania z wód:

- 1) z zasobów wód powierzchniowych;
- 2) z zasobów wód podziemnych.

Rozdział 4

Ograniczenia w korzystaniu z wód

niezbędne dla osiągnięcia ustalonych celów środowiskowych

§ 12. 1. Regulacja lub wykonywanie urządzeń wodnych związanych z wodami śródlądowymi nie może stwarzać nowego lub zwiększać istniejącego zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych, określonych w Planie, o którym mowa w § 3, ani zagrażać osiągnięciu celów środowiskowych, określonych dla obszarów chronionych, z zastrzeżeniem § 19.

2. Pobór lub retencjonowanie wody nie może powodować obniżenia przepływu wód w przekroju ujęcia lub budowli piętrzącej poniżej wielkości przepływu nienaruszalnego, o którym mowa w § 4 ust. 2, z zastrzeżeniem § 19.

³ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445, z 2013 r. poz. 21, 405, 1238 i 1446, z 2014 r. poz. 379, 768 i 1133 oraz z 2015 r. poz. 22.

3. W odniesieniu do użytkowników ujmujących wodę za pomocą kanału doprowadzającego, a w szczególności elektrowni wodnych, przepływ nienaruszalny musi być zapewniony:

- 1) na całym odcinku cieku pomiędzy poborem i odprowadzeniem wykorzystanej wody;
- 2) w sposób ciągły w czasie, a nie tylko w odniesieniu do wartości średnich w ciągu doby.

4. Pobór wód podziemnych, z zastrzeżeniem § 21, nie może powodować:

- 1) trwałego obniżenia statycznego zwierciadła wód podziemnych w warstwach wodonośnych;
- 2) zagrożenia osiągnięcia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym długotrwałego obniżenia przepływu wód powierzchniowych poniżej przepływu nienaruszalnego, o którym mowa w § 4 ust. 2 (z wyłączeniem JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269);
- 3) zagrożenia osiągnięcia celów środowiskowych na obszarach chronionych, a w szczególności ekosystemów lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych;
- 4) zanieczyszczenia użytkowych warstw wodonośnych wód podziemnych w wyniku ingresji zanieczyszczeń pochodzenia geogenicznego.

5. W przypadku udokumentowania bilansu wodnogospodarczego osobno dla każdego piętra wodonośnego rejonu wodnogospodarczego lub jego części, przedstawione w ust. 4 ograniczenie odnosi się indywidualnie do każdego z nich.

§ 13. Pobór wód podziemnych do celów przemysłowych, z wyłączeniem przemysłu żywnościowego i farmaceutycznego, i rolniczych, a w szczególności napełniania stawów, nawodnień rolniczych i leśnych i innych zabiegów agrotechnicznych, ogranicza się do przypadków braku dyspozycyjnych zasobów wód powierzchniowych w odpowiedniej ilości, przy zachowaniu priorytetów określonych w § 10 ust. 2.

§ 14. W przypadku zamierzonego korzystania z wód, które na podstawie § 10 ust. 3 podlega określonym w § 10 ust. 1 lub ust. 2 priorytetom, terminowe i ilościowe uprawnienia do poboru wód nie mogą ograniczać realizacji perspektywicznego zapotrzebowania na cele o wyższym priorytecie, jeżeli zostało ono określone w dokumentach planistycznych

przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 15. 1. Ogranicza się korzystanie z wód polegające na wprowadzaniu do wód powierzchniowych ścieków oczyszczonych innych niż opadowe lub roztopowe, jeżeli zachodzi brak możliwości zachowania wymogów określonych w § 5 ust. 1 lub 2.

2. Dopuszcza się wymienione w ust. 1 wprowadzanie ścieków do wód, na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przed wejściem w życie rozporządzenia, bez zachowania wymogów określonych w § 5 ust. 1 lub 2, do czasu pierwszego postępowania administracyjnego w sprawie wydania nowego pozwolenia wodnoprawnego.

3. Dopuszcza się wymienione w ust. 1 wprowadzanie ścieków do wód na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego po dniu wejścia w życie rozporządzenia, bez zachowania wymogów określonych w § 5 ust. 1 lub 2, na zasadach określonych art. 38j ustawy.

4. W JCWP „Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki” PLRW20001725219, „Jabłonica” PLRW200017252289 i „Kobyłka” PLRW20006252249 ogranicza się:

- 1) korzystanie z wód polegające na rolniczym wykorzystaniu ścieków i osadów ściekowych jeżeli nie można zachować wymogów określonych w § 6 ust. 1,
- 2) korzystanie z wód polegające na wprowadzaniu ścieków oczyszczonych do wód lub do ziemi z przydomowych oczyszczalni ścieków wybudowanych po wejściu w życie rozporządzenia jeżeli nie można zachować wymogów określonych w § 6 ust. 1.

5. Dopuszcza się wymienione w ust. 4 pkt 1 rolnicze wykorzystanie ścieków oraz wykorzystanie osadów ściekowych na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przed wejściem w życie rozporządzenia, bez zachowania wymogów określonych w § 6 ust. 1, do czasu pierwszego postępowania administracyjnego w sprawie wydania nowego pozwolenia wodnoprawnego.

§ 16. Dla JCWP zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych nie jest możliwe wydanie pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód na podstawie art. 41 ust. 6 ustawy.

§ 17. 1. Dopuszcza się, z zastrzeżeniem § 18, użytkowanie budowli piętrzących na ciekach pod warunkiem:

- 1) wyposażenia tych budowli w urządzenia zapewniające zachowanie możliwości migracji ryb,
- 2) urządzeń zabezpieczających ryby przed wpływaniem do wlotów elektrowni wodnych, kanałów doprowadzających i innego typu ujęć wody.

2. Urządzenia, o których mowa w ust. 1, muszą spełniać wymagania ekologiczne i hydrauliczne wynikające z potrzeb gatunku ryb, o którym mowa w § 8 ust. 2.

3. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy budowli piętrzących wyposażonych w stały przelew o maksymalnej wysokości 0,30 m liczonej od rzędnej przelewu do poziomu wody dolnej w niecce wypadowej w warunkach średniego rocznego przepływu niskiego (SNQ), oraz o kształcie i szerokości zapewniających koncentrację przepływu wody, gwarantującą uzyskanie przy wymienionym przepływie głębokości wody na przelewie nie mniejszej niż 25 cm.

4. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2, nie dotyczy budowli piętrzących dla elektrowni wodnych wyposażonych w przyjazne rybom turbiny o udokumentowanym współczynniku śmiertelności ryb nieprzekraczającym 5%.

§ 18. Dopuszcza się, na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przed wejściem w życie rozporządzenia, użytkowanie istniejących budowli piętrzących bez urządzeń, o których mowa w § 17 ust. 1, do czasu pierwszej przebudowy, rozbudowy lub odbudowy obiektu, następującej po wejściu w życie rozporządzenia, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

§ 19. Dopuszcza się korzystanie z wód, regulacje lub zabudowę urządzeniami wodnymi wód powierzchniowych niespełniającą wymogów, o których mowa w § 12 ust. 1 i 2, na zasadach określonych art. 38j lub art. 114a ustawy.

§ 20. 1. Dopuszcza się korzystanie z płynących wód powierzchniowych za pomocą urządzenia do ich ujęcia lub piętrzenia pod warunkiem umieszczenia oznakowania wskazującego zachowanie przepływu nienaruszalnego .

2. Oznakowanie o którym mowa w ust. 1 powinno być umieszczone poniżej urządzenia do ujęcia lub piętrzenia w odległości nie większej, niż do ujścia najbliższego dopływu albo do

przekroju korzystania z wód przez innego użytkownika, ale nie większej niż 100 m od tego urządzenia.

§ 21. Zamierzone korzystanie z wód polegające na poborze wód powierzchniowych lub podziemnych nie może pogarszać stopnia zaspokojenia potrzeb wodnych istniejących użytkowników, którzy posiadają ważne pozwolenie wodnoprawne na pobór, bez względu na określone w § 10 priorytety w korzystaniu z wód ani ograniczać realizacji perspektywicznego zapotrzebowania na cele o wyższym priorytecie, jeżeli zostało ono określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 22. 1. W JCWP „Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki” PLRW20001725219, „Wiązownica” PLRW200017252499, „Dobrzyca” PLRW200017252529, „Stara Rzeka” PLRW200017252552 dopuszcza się pobór wód wyłącznie w celu zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz przez użytkowników posiadających w dniu wejścia w życie rozporządzenia pozwolenie wodnoprawne na pobór wód powierzchniowych pod warunkiem, że:

- 1) zamierzone korzystanie z wód nie pogorszy stopnia zaspokojenia przepływu nienaruszalnego, potrzeb istniejących użytkowników, ani perspektywicznych zapotrzebowań na wodę, jeżeli zostały one określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub
- 2) zamierzone korzystanie z wód będzie stanowiło element zależnego korzystania z wód z co najmniej jednym użytkownikiem istniejącym, pod warunkiem, że zależne od siebie korzystanie z wód nie pogorszy stopnia zaspokojenia przepływu nienaruszalnego, potrzeb pozostałych użytkowników, ani perspektywicznych zapotrzebowań na wodę, jeżeli zostały one określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2. W JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 dopuszcza się pobór wód powierzchniowych tylko przez użytkowników posiadających w dniu wejścia w życie rozporządzenia pozwolenie wodnoprawne na pobór wód. W kolejnym pozwoleniu

wodnoprawnym ustalona ilość pobieranej wody nie może być większa niż w obowiązującym pozwoleniu.

§ 23. Korzystanie z wód podziemnych w ramach ustalonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia nie może przekraczać wielkości wynikającej z uzasadnionego i udokumentowanego zapotrzebowania, przy czym:

- 1) w przypadku poborów kontynuowanych w nowym pozwoleniu wodnoprawnym uzasadnienie wnioskowanej wielkości maksymalnego rocznego poboru wód podziemnych musi zawierać odniesienie do wielkości dotychczasowego rzeczywistego maksymalnego rocznego zużycia w okresie ostatnich 3 lat;
- 2) zamierzony pobór wód podziemnych nie może ograniczać możliwości korzystania z wód użytkownikom istniejących ujęć znajdujących się we wspólnym obszarze zasilania w ramach posiadanych przez nich uprawnień.

§ 24. W JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 z uwagi na znaczące wykorzystanie zasobów wód podziemnych:

- 1) wprowadza się ograniczenie w możliwości ubiegania się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego w sytuacji, kiedy suma maksymalnych poborów rocznych określonych w pozwoleniach wodnoprawnych będzie przekraczać wielkość zasobów dostępnych wód podziemnych tj. 17 148,83 tys. m³;
- 2) ogranicza się możliwość budowy nowych ujęć wód podziemnych przeznaczonych na cele inne niż zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia do czasu przeprowadzenia przeglądu pozwoleń wodnoprawnych.

Rozdział 5

Postanowienia końcowe

§ 25. Przepisów niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do spraw wszczętych na podstawie ustawy i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem

**Dyrektor
Regionalnego Zarządu
Gospodarki Wodnej
w Warszawie**

Uzasadnienie rozporządzenia nr Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Radomki

Warunki korzystania z wód regionu wodnego wraz z warunkami korzystania z wód zlewni, w rozumieniu *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.), są jednymi z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarowania wodami.

Zgodnie z art. 120 ust. 1 ww. ustawy *warunki korzystania z wód regionu wodnego oraz warunki korzystania z wód zlewni ustala, w drodze aktu prawa miejscowego, Dyktor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, po ich uzgodnieniu z Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, kierując się ustaleniami planu, o którym mowa w art. 113 ust. 1 pkt 1a ustawy.*

Warunki korzystania z wód zlewni powinny zostać sporządzone dla obszarów, dla których, w wyniku ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza konieczne jest określenie szczególnych zasad ochrony zasobów wodnych w celu osiągnięcia dobrego stanu wód.

Zlewnia Radomki położona jest w regionie wodnym Środkowej Wisły. Rzeka Radomka jest lewobrzeżnym dopływem Wisły, a jej długość wynosi niemal 116 km. Głównymi dopływami Radomki są: Szabasówka (z dopływami: Kobyłka i Jabłonica), Wiązownica, Tymianka, Mleczna (z dopływem: Pacynka) oraz Leniwka.

Zlewnia Radomki o powierzchni 2109,32 km² położona jest w dwóch województwach: mazowieckim w 99,5% i świętokrzyskim w 0,5%. W województwie mazowieckim leży w powiatach: białobrzeskim, kozienickim, przysuskim, radomskim, mieście Radom (miasto na prawach powiatu) oraz w powiecie szydłowieckim. W województwie świętokrzyskim leży w dwóch powiatach: koneckim i skarżyskim. W obrębie zlewni rzeki Radomki 11 gmin położonych jest w całości w omawianym obszarze, a 27 gmin częściowo.

Od roku 2002 r. w zlewni funkcjonuje sztuczny zbiornik wodny Domaniów gromadzący wodę z górnej części zlewni Radomki, obejmującej zlewnię rzeki Szabasówki. Zbiornik zlokalizowany jest na terenie trzech gmin – Przytyk, Wieniawa i Wolanów, a zapora Zbiornika usytuowana jest w km 77+190 Radomki tj. ok. 25 km na zachód od Radomia. Jednym z głównych celów Zbiornika Domaniów jest wyrównanie przepływów rzeki Radomki dla zlikwidowania deficytów wody, występujących u użytkowników, pobierających wodę z Radomki oraz zlokalizowanych między zbiornikiem a ujściem rzeki Mleczonej i zapewnienie przepływu nienaruszalnego.

Zlewnia Radomki obejmuje 27 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP). Według klasyfikacji uwzględnianej w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2010 – 2015 (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549) 23 zlewnie to naturalne części wód, zaś pozostałe 4 zaliczają się do silnie zmienionych części wód. Na podstawie weryfikacji klasyfikacji jednolitych części wód w drugim cyklu planistycznym aktualnie spośród 27 JCWP tylko dwie z nich zaliczono do silnie zmienionych części wód. Są to JCWP „Radomka od Szabasówki do Mlecznej” PLRW200019252599 oraz „Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki” PLRW20001725219.

Według oceny stanu, która została zaprezentowana w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549), tylko jedna JCWP: „Jabłonica” PLRW200017252289, wykazuje stan dobry. Stan pozostałych 26 JCWP oceniono jako zły. Ocena stanu JCWP wykonana na podstawie monitoringu w latach 2010 i 2012 dała identyczne wyniki. Do grupy JCWP, zagrożonych nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest osiągnięcie dobrego stanu wód do 2015 r., należy 13 JCWP. Dla 12 JCWP zagrożonych nieosiągnięciem celu środowiskowego wyznaczono derogacje czasowe z powodu braku środków technicznych, które umożliwiłyby przywrócenie odpowiedniego stanu wód w wymaganym okresie czasu. W drugim cyklu planistycznym zagrożonych nieosiągnięciem celu środowiskowego zostało wskazanych 13 JCWP. Dla trzech z nich („Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki” PLRW20001725219, „Kobyłka” PLRW20006252249 i „Radomka od Mlecznej do ujścia” PLRW20001925299) wyznaczono derogacje.

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) w granicach zlewni Radomki znajdują się fragmenty trzech jednostek, są to: JCWPd nr 74 (60,6% powierzchni w granicach zlewni), JCWPd nr 86 (54,7%) oraz JCWPd nr 87 (26,6%).

Wody głównych użytkowych poziomów występują w różnych środowiskach. W północnej i centralnej części zlewni wody podziemne są rozdzielone na dwa lub trzy poziomy wodonośne w zależności od parametrów pokrywy kenozoicznej i podłoża mezozoicznego tworząc lokalny system piętrowy. Pierwszy poziom wodonośny o warunkach swobodnych lub mieszanych występuje w skałach czwartorzędowych. Drugi poziom wodonośny występuje w skałach paleogenu i neogenu, najczęściej połączony hydraulicznie z pierwszym poziomem wodonośnym, a trzeci poziom występuje w podłożu mezozoicznym. W znacznej części obszaru zlewni poziomy mezozoiczne stanowią pierwszy użytkowy poziom wodonośny od powierzchni terenu. Są one przykryte jedynie płatami słabo przepuszczalnych glin, zwietrzelin i mułków czwartorzędowych.

W granicach zlewni Radomki znajdują fragmenty 5 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), które mają szczególne znaczenie regionalne dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia ludności w wodę. Są to zbiorniki w utworach szczelinowych: GZWP nr 412+413 Szydłowiec-Goszczewice, GZWP nr 420 Wierzbica-

Ostrowiec, GZWP nr 405 Niecka radomska oraz zbiorniki w utworach porowych: GZWP nr 215 Subniecka warszawska i GZWP nr 222 Dolina środkowej Wisły. W granicach zlewni znajduje się również niewielki fragment zbiornika GZWP nr 215A o powierzchni 7,8 km², co stanowi 0,37% powierzchni zlewni i wobec powyższego nie ma on znaczenia w bilansie wodnogospodarczym zlewni.

Ocena stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych wykonana na podstawie monitoringu w latach 2010 i 2012 zakwalifikowała JCWPd nr 74 i 87 do dobrego stanu, JCWPd nr 86 do dobrego stanu jakościowego i słabego stanu ilościowego, który wynika ze zniekształcenia stosunków wodnych siedliska typu 7140 na obszarze Natura 2000 Pakosław położonego w rejonie wodnogospodarczym Z03-B poza zlewnią Radomki. W obrębie JCWPd nr 87 zagrożony jest stan ilościowy w subczęści obejmującej miasto Radom.

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych zostały ustalone jedynie dla fragmentu zlewni Radomki o powierzchni 585 km², obejmującego zasięg oddziaływania ujęć Radomia przy poborach w końcu lat 80 ubiegłego wieku. Dla pozostałej części zlewni zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania stanowią zasoby perspektywiczne.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności, przemysłu i rolnictwa na terenie zlewni Radomki są wody podziemne ujmowane za pomocą studni wierconych (głębinowych). Eksploatowane są tu wody wszystkich poziomów przy czym największe ilości wody, w skali zlewni, pochodzą z poziomu kredowego, dalej z poziomów jurajskich i znacznie mniej z poziomów paleogeńsko–neogeńskiego i czwartorzędowego. Największy pobór wód podziemnych na terenie zlewni odbywa się na obszarze miast Radomia i dokonywany jest przede wszystkim na potrzeby gospodarki komunalnej. Łącznie z poborem dla celów przemysłowych stanowi on ok. 66 % poboru całej zlewni. Od połowy lat dziewięćdziesiątych następuje stopniowy spadek zużycia wody w Radomiu.

Wymagania, priorytety i ograniczenia w korzystaniu z wód zapisane w Rozporządzeniu w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Radomki należy stosować łącznie z zapisami Rozporządzenia w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Śródkowej Wisły.

Szczegółowe uzasadnienie treści rozporządzenia w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Radomki

1. Przepisy ogólne

W § 1 określono zakres rozporządzenia w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Radomki (§ 1 ust. 1) oraz przedstawiono na mapach (stanowiących załączniki do projektu rozporządzenia) granice hydrograficzne zlewni rzeki Radomki, JCWP, JCWPd, a także lokalizację zlewni Radomki na tle podziału administracyjnego kraju.

2. Szczegółowe wymagania dotyczące stanu wód, wynikające z ustalonych celów środowiskowych

W celu osiągnięcia celów środowiskowych zapisanych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (cele środowiskowe dla dwudziestu siedmiu JCWP i trzech JCWPd w obszarze zlewni Radomki określa załącznik nr 7 do projektu rozporządzenia), wymagane jest zachowanie w korycie cieku przepływu nienaruszalnego, a tym samym poprawa warunków bytowania organizmów. Wpłynie to na utrzymanie co najmniej dobrego stanu i z dużym prawdopodobieństwem na poprawę elementów biologicznych. Wartość przepływu nienaruszalnego w korycie cieku ustalono w § 4 ust. 2 jako nie mniejszy niż średni niski przepływ z wielolecia (SNQ) skorygowany współczynnikiem k , co wynika z projektu Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły. W przypadku JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 ustalono $0,73 \text{ m}^3/\text{s}$ jako wielkość przepływu nienaruszalnego w profilu zamykającym (§ 4 ust. 5). W innych profilach JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 wielkość przepływu nienaruszalnego należy obliczyć dostosowując ww. wielkość do powierzchni zlewni (§ 4 ust. 6). W przypadku JCWP lub jej fragmentu zlokalizowanej w obszarach chronionych, o których mowa w art. 113 ust. 4 pkt 6 ustawy Prawo wodne (obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), jeżeli w ustanowionych planach ochrony lub planach zadań ochronnych tych obszarów określono graniczne wielkości przepływów, reprezentujące wymagania wodne chronionych ekosystemów, wyższe od wartości średniego niskiego przepływu z wielolecia skorygowanego współczynnikiem k , to należy je przyjąć jako przepływy nienaruszalne (§ 4 ust. 4). Z uwagi na brak sprecyzowanych wymagań środowiskowych w zakresie warunków hydrologicznych dla Kozienskiego Parku Krajobrazowego, obszarów NATURA 2000 i rezerwatów przyrody w zlewni rzeki Radomki – poziom przepływów nienaruszalnych określono na podstawie informacji z projektu Warunków korzystania z wód regionu wodnego środkowej Wisły. Wartości współczynnika k zawiera załącznik nr 8 do projektu rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia ustala zasady wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych (§ 5 i 6). W celu ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami:

- wprowadzanie ścieków do wód płynących o stanie co najmniej dobrym nie może powodować przekroczenia wartości granicznych wskaźników jakości wód właściwych dla tego stanu, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 3 ustawy Prawo wodne dotyczącymi sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (§ 5 ust. 1 projektu rozporządzenia);

- wprowadzanie ścieków do wód płynących w stanie złym nie może pogarszać, w miejscu zrzutu ścieków, wartości tych parametrów fizykochemicznych i chemicznych wód, które zdecydowały o złym stanie wód, a warunki wprowadzania ścieków muszą uwzględniać potrzebę poprawy stanu tych wód, poprzez ustalenie w pozwoleniu wodnoprawnym wymagań zaostrzonych w stosunku do określonych w przepisach wydanych na mocy art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy Prawo wodne (dotyczących substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, powodujących zanieczyszczenie wód, które powinno być eliminowane i substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, powodujące zanieczyszczenie wód, które powinno być ograniczane oraz warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, w tym najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń, oraz warunków, jakie należy spełnić w celu rolniczego wykorzystania ścieków, a także miejsc i minimalnych częstotliwości pobierania próbek ścieków, metodyk referencyjnych analizy i sposobu oceny, czy ścieki odpowiadają wymaganym warunkom), jednak w stopniu nie większym niż wymagania zastosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT) oczyszczania ścieków w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.) (§ 5 ust. 2 projektu rozporządzenia).

W celu ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem wprowadzanie ścieków do ziemi nie może powodować pogorszenia stanu poprzez naruszenie wymagań ustalonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 3 lub art. 38a ust. 1 ustawy Prawo wodne dotyczących klasyfikacji stanu JCWP i kryteriów i sposobu oceny JCWPd oraz nie może zagrażać osiągnięciu celów środowiskowych określonych dla JCWP i JCWPd chyba, że zostaną spełnione przesłanki wynikające z art. 38j ustawy Prawo wodne dopuszczające nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego oraz dobrego potencjału ekologicznego (§ 6 ust. 1). Zgodnie z § 6 ust. 2 projektu rozporządzenia zmiany będące wynikiem nowych działań nie mogą negatywnie oddziaływać na cele środowiskowe JCWPd chyba, że zostaną spełnione przesłanki wynikające z art. 38j ustawy Prawo wodne.

W § 7 ustalono, że pobór wód podziemnych nie może powodować pogorszenia stanu JCWPd poprzez naruszenie wymagań ustalonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Zapisy § 8 określają wymagania dla korzystania z wód polegającego na piętrzeniu i retencjonowaniu wód powierzchniowych w aspekcie ochrony lub przywracania ciągłości morfologicznej oraz ochrony ryb przed wpływaniem do wlotów elektrowni wodnych, kanałów doprowadzających oraz ujęć wody. Na podstawie dostępnych opracowań (J. Błachuta i inni, *Ocena potrzeb i priorytetów udrożnienia ciągłości morfologicznej rzek na obszarach dorzeczy w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału części wód w Polsce*, Poznań 2010) ustalono certę jako reprezentatywny gatunek ryb, którego wymagania

odnośnie warunków przepływu oraz minimalnych warunków technicznych dla urządzeń udrażniających i zabezpieczających przyjmuje się za wystarczające dla pozostałych gatunków ryb występujących w ciekach w zlewni Radomki. Wymagania certy odnośnie warunków technicznych, jakie powinny spełniać urządzenia udrażniające są wystarczające dla innych gatunków ryb występujących w ciekach w zlewni Radomki, wskazywanych w *Programie ochrony i rozwoju zasobów wodnych województwa mazowieckiego w zakresie udrożnienia rzek dla ryb dwuśrodowiskowych*.

Zapisy zawarte w § 9 mają na celu ustalenie warunków korzystania z wód polegające na wydobywaniu z wód powierzchniowych kamienia, żwiru i piasku lub innych materiałów. Wydobywanie nie może powodować pogorszenia ekologicznych funkcji wód, pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód ani zagrażać zachowaniu równowagi hydrodynamicznej cieku.

3. Priorytety w korzystaniu z wód

Priorytety w korzystaniu z wód ustalono biorąc pod uwagę:

- konsekwencje społeczno-ekonomiczne niedostarczenia wody (lub niedotrzymania wymaganego przepływu);
- względy ekologiczne;
- wymagania użytkowników w zakresie gwarancji dostarczenia wody;
- możliwości wykorzystania wody przez kolejnych użytkowników.

W zakresie zaspokajania potrzeb wodnych z wód powierzchniowych ustalono następujące priorytety w korzystaniu z wód, w kolejności od najwyższego (§ 10 ust. 1):

- 1) zapewnienie przepływu nienaruszalnego;
- 2) zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia i na pozostałe cele komunalne;
- 3) potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych;
- 4) potrzeby przemysłu;
- 5) potrzeby stawów rybnych;
- 6) potrzeby upraw rolnych i leśnych;
- 7) inne cele, nie wymienione w pkt. 1 - 6.

W zakresie zaspokajania potrzeb wodnych z wód podziemnych ustalono następujące priorytety w korzystaniu z wód, w kolejności od najwyższego (§ 10 ust. 2):

- 1) zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia i na pozostałe cele komunalne;
- 2) potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych;
- 3) potrzeby chowu i hodowli zwierząt gospodarskich;
- 4) potrzeby stawów rybnych;
- 5) potrzeby upraw rolnych i leśnych;

- 6) potrzeby przemysłu;
- 7) inne cele, nie wymienione w pkt. 1 - 6.

W projekcie rozporządzenia o ustaleniu Warunków proponując hierarchię użytkowania zasobów wód przyjęto, analogicznie jak w przypadku warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły założenie, że zadania:

- zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia i na pozostałe cele komunalne,
- zaspokojenie potrzeb produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych

stanowią realizację zadań o charakterze nadrzędnego interesu społecznego, dlatego zostały umieszczone w hierarchii bezpośrednio za zadaniem (ograniczeniem) związanym z zapewnieniem przepływu nienaruszalnego.

Zgodnie z zapisami § 10 ust. 3 ustalone priorytety obowiązują na etapie wydawania pozwoleń wodnoprawnych w przypadku, gdy zamierzone korzystanie obejmuje jednocześnie pobory wody na różne cele przez dwóch lub więcej użytkowników w ramach tych samych dostępnych zasobów dyspozycyjnych. W analizie dostępnych zasobów dyspozycyjnych, która wykonywana jest w ramach operatu wodnoprawnego należy uwzględniać perspektywiczne zapotrzebowania na wodę, jeżeli udokumentowane zostały one w dokumentach planistycznych, przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) (§ 10 ust. 4). Uprawnienia do poboru wód nie mogą ograniczać realizacji perspektywicznego zapotrzebowania na cele o wyższym priorytecie, jeżeli zostało ono określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (§ 14).

Umieszczenie przepływu nienaruszalnego (uwzględniającego udokumentowane wymagania ekosystemów wodnych i od wody zależnych) na pierwszym miejscu sprawia, że przyjęta hierarchia użytkowania zasobów wodnych przyczyni się do respektowania wymagań środowiska przyrodniczego przy realizacji zadań związanych z zaopatrzeniem ludności i innych celów społeczno-gospodarczych.

W § 11 ustalono kolejność korzystania z zasobów wodnych dla celów przemysłowych, z wyłączeniem przemysłu żywnościowego i farmaceutycznego, oraz rolniczych. Wykorzystanie dla zaspokojenia ww. potrzeb w pierwszej kolejności wód powierzchniowych zapobiegnie nadmiernemu korzystaniu z zasobów wód podziemnych, które zgodnie z art. 32 ustawy Prawo wodne wykorzystywane są przede wszystkim do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz cele socjalno-bytowe i na potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych.

4. Ograniczenia w korzystaniu z wód niezbędne dla osiągnięcia ustalonych celów środowiskowych

Regulacje lub wykonywanie urządzeń wodnych nie może stwarzać nowego lub zwiększać istniejącego zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych, określonych w Planie gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły, ani zagrażać osiągnięciu celów środowiskowych, określonych dla obszarów chronionych (§ 12 ust. 1).

Zapisy zawarte w § 12 ust. 2 dopuszczają korzystanie z wód polegające na poborze lub retencjonowaniu wody pod warunkiem zachowania w cieku przepływu nienaruszalnego. W odniesieniu do użytkowników ujmujących wodę za pomocą kanału doprowadzającego, a w szczególności elektrowni wodnych, przepływ nienaruszalny musi być zapewniony na całym odcinku cieku pomiędzy poborem i odprowadzeniem wykorzystanej wody oraz w sposób ciągły w czasie, a nie tylko w odniesieniu do wartości średnich w ciągu doby (§ 12 ust. 3).

Zapisy § 19 dopuszczają korzystanie z wód, regulację lub zabudowę urządzeniami wodnymi, które nie spełniają wymogów zawartych w § 12 ust. 1 i 2, na zasadach określonych w art. 38j (dopuszczających nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego oraz dobrego potencjału ekologicznego) lub art. 114a (dopuszczających ustalenie mniej rygorystycznych celów środowiskowych dla wybranych jednolitych części wód) ustawy Prawo wodne. Warunek odstępstw od ograniczeń w § 19 wynika z ustawy Prawo wodne i dotyczy sytuacji, kiedy dopuszczalne jest nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego oraz dobrego potencjału ekologicznego.

4.1. Ograniczenia w zakresie wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i ziemi

Ograniczenia sformułowane w projekcie rozporządzenia w zakresie wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych mają na uwadze nie pogorszenie stanu wód powierzchniowych oraz ochronę i przywrócenie dobrego stanu. Zapisy § 15 projektu rozporządzenia ograniczają możliwość wprowadzania do wód powierzchniowych ścieków oczyszczonych innych niż opadowe i roztopowe, jeżeli może to powodować przekroczenia wartości granicznych wskaźników jakości wód właściwych dla stanu dobrego (rozumianych jako dobry lub bardzo dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny bądź dobry lub maksymalny potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny). Wprowadzanie ścieków do wód o stanie złym (rozumianym jako stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny gorszy od dobrego bez względu na stan chemiczny albo dobry lub bardzo dobry stan ekologiczny bądź dobry lub maksymalny potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego) nie może pogarszać, w miejscu zrzutu ścieków, wartości tych parametrów fizykochemicznych i chemicznych wód, które zdecydowały o złym stanie wód. Dopuszczone zostało wprowadzanie ścieków do wód bez zachowania ww. wymogów na podstawie:

- pozwolenia wodnoprawnego wydanego przed wejściem w życie rozporządzenia do czasu pierwszego postępowania administracyjnego w sprawie wydania nowego pozwolenia wodnoprawnego (§ 15 ust. 2);

- pozwolenia wodnoprawnego wydanego po dniu wejścia w życie rozporządzenia, na zasadach określonych art. 38j ustawy Prawo wodne (§ 15 ust. 3).

Dodatkowo w celu ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem w JCWP „Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki” PLRW20001725219, „Jabłonica” PLRW200017252289, „Kobyłka” PLRW20006252249 ograniczono korzystanie z wód polegające na rolniczym wykorzystaniu ścieków i osadów ściekowych, wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi z nowych przydomowych oczyszczalni ścieków wybudowanych po wejściu w życie rozporządzenia. Obszar zlewni rzeki Radomki charakteryzuje się różnym stopniem wrażliwości na zanieczyszczenia. Tereny bardzo podatne na zanieczyszczenie zajmują obszar ok. 814 km², co stanowi 38,6 % powierzchni zlewni. Potencjalny czas pionowego przesączania się do głównego użytkowego poziomu wodonośnego nie przekracza tu 5 lat. Największe obszary charakteryzujące się brakiem odporności występują w południowo zachodniej i zachodniej części zlewni gdzie na powierzchni ukazują się wychodne utworów jury (dolnej, środkowej i górnej). Tereny te stanowią najczęściej obszar bezpośredniej alimentacji warstwy wodonośnej poziomów jurajskich.

W § 16 projektu rozporządzenia wprowadzono zapis zgodny z zapisem projektu rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły, że dla JCWP zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych nie jest możliwe wydanie pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód na podstawie art. 41 ust. 6 ustawy Prawo wodne (*Organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego, ustalając warunki wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, może określić w pozwoleniu wodnoprawnym wartości zanieczyszczeń w ściekach wyższe niż najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3, jeżeli dotrzymanie najwyższych dopuszczalnych wartości nie jest możliwe mimo zastosowania dostępnych technik i technologii oczyszczania ścieków oraz zmian w procesie produkcji, a jednocześnie stan wód odbiornika i ich podatność na eutrofizację pozwala na dokonanie odstępstw*).

4.2. Ograniczenia w zakresie wykorzystywania budowli piętrzących

W celu zachowania ciągłości morfologicznej cieków i ochrony ichtiofauny § 17 ust. 1 dopuszcza użytkowanie budowli piętrzących na ciekach pod warunkiem:

- 1) wyposażenia tych budowli w urządzenia zapewniające zachowanie możliwości migracji ryb,

2) urządzeń zabezpieczających ryby przed wpływaniem do wlotów elektrowni wodnych, kanałów doprowadzających i innego typu ujęć wody.

Dopuszczone zostało korzystanie z budowli piętrzących i elektrowni wodnych, które zostały wyposażone w przyjazne rybom turbiny o udokumentowanym współczynniku śmiertelności ryb nie przekraczającym 5% (§ 17 ust. 4). W opracowaniu „Ocena potrzeb i priorytetów udroźnienia ciągłości morfologicznej rzek na obszarach dorzeczy w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału ekologicznego jcwp” przedstawiono skalę i zakresy ocen funkcjonowania urządzeń służących do migracji ryb, która przedstawia się następująco:

- bardzo dobra - 100% ryb pokonuje przeszkodę, opóźnienie kilka godzin,
- dobra - 95-100% ryb pokonuje przeszkodę, opóźnienie nie przekracza kilku dni,
- słaba - od 70% do 95% ryb pokonuje przeszkodę, opóźnienie większe niż kilka dni,
- zła - mniej niż 70% ryb pokonuje przeszkodę, opóźnienie większe niż kilka dni, nawet do miesiąca.

Ocenę bardzo dobrą i dobrą otrzymują zatem urządzenia, które 95% ryb pokonuje w czasie krótszym niż kilka dni. Urządzenia ocenione jako słabe nadają się często do usprawnienia poprzez niewielką przebudowę lub wykonanie urządzeń kierujących, natomiast urządzenia oceniane jako złe zwykle wymagają wyburzenia i wybudowania nowych⁴.

Zapisy §17 ust. 2 zobowiązują do wyposażenia budowli piętrzących w urządzenia umożliwiające migrację reprezentatywnemu gatunkowi ryb (certa), tym samym zapewniając możliwość migracji pozostałym gatunkom ryb. Zgodnie z § 18 korzystanie z budowli piętrzących nie wyposażonych w urządzenia zapewniające zachowanie migracji ryb dopuszczone jest do czasu pierwszej przebudowy, rozbudowy lub odbudowy obiektu następującej po wejściu w życie rozporządzenia, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Ograniczenie w korzystaniu z budowli piętrzących nie wyposażonych w urządzenia zapewniające zachowania możliwości migracji ryb nie dotyczy budowli piętrzących, które zostały wyposażone w stały przelew o maksymalnej wysokości 0,30 m liczonej od rzędnej przelewu do poziomu wody dolnej w niecce wypadowej w warunkach średniego rocznego przepływu niskiego (SNQ), oraz o kształcie i szerokości zapewniających koncentrację przepływu wody, gwarantującą uzyskanie przy wymienionym przepływie głębokości wody na przelewie nie mniejszej niż 25 cm (§ 17 ust. 3).

Dopuszczone zostało korzystanie z płynących wód powierzchniowych za pomocą urządzenia do ich ujęcia lub piętrzenia pod warunkiem umieszczenia oznakowania wskazującego zachowanie przepływu nienaruszalnego (§ 20 ust. 1). Oznakowanie to powinno zostać umieszczone poniżej urządzenia do ujęcia lub piętrzenia w odległości nie większej, niż do ujścia najbliższego dopływu albo do przekroju korzystania z wód przez innego użytkownika, ale nie większej niż 100 m od tego urządzenia (§ 20 ust. 2).

⁴ J. Błachuta i inni, *Ocena potrzeb i priorytetów udroźnienia ciągłości morfologicznej rzek na obszarach dorzeczy w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału części wód w Polsce*, Poznań 2010

4.3. Ograniczenia w poborze wód

Propozycja zapisów § 21 dot. zamierzonego korzystania z wód polegającego na poborze wód powierzchniowych lub podziemnych wynika z utrzymania gwarancji istniejących użytkowników wód, którzy posiadają ważne pozwolenie wodnoprawne na pobór, bez względu na określone w § 10 priorytety w korzystaniu z wód i ma zabezpieczyć potrzeby perspektywicznego zapotrzebowania na cele o wyższym priorytecie, jeżeli zostało ono określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

4.3.1. Ograniczenia w poborze wód powierzchniowych

Ograniczenia w poborze wód powierzchniowych ustalone w § 22 mają na celu zachowanie w korycie cieku przepływu nienaruszalnego. W JCWP „Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki” PLRW20001725219, „Wiązownica” PLRW200017252499, „Dobrzyca” PLRW200017252529, „Stara Rzeka” PLRW200017252552 ze względu na gwarancję czasową lub objętościową zaspokojenia potrzeb wynoszącą poniżej 85% został dopuszczony pobór wód powierzchniowych wyłącznie w celu zaopatrzenia w wodę ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz przez użytkowników posiadających w dniu wejścia w życie rozporządzenia pozwolenie wodnoprawne na pobór wód powierzchniowych pod warunkiem, że:

- 1) zamierzone korzystanie z wód nie pogorszy stopnia zaspokojenia przepływu nienaruszalnego, potrzeb istniejących użytkowników, ani perspektywicznych zapotrzebowań na wodę, jeżeli zostały one określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub
- 2) zamierzone korzystanie z wód będzie stanowiło element zależnego korzystania z wód z co najmniej jednym użytkownikiem istniejącym, pod warunkiem, że zależne od siebie korzystanie z wód nie pogorszy stopnia zaspokojenia przepływu nienaruszalnego, potrzeb pozostałych użytkowników, ani perspektywicznych zapotrzebowań na wodę, jeżeli zostały one określone w dokumentach planistycznych przygotowanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W przypadku JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 dopuszczony został pobór wód powierzchniowych tylko przez użytkowników posiadających w dniu wejścia w życie rozporządzenia pozwolenie wodnoprawne na pobór wód. W kolejnym pozwoleniu

wodnoprawnym ustalona ilość pobieranej wody nie może być większa niż w obowiązującym pozwoleniu (§ 22 ust. 2).

W opracowanym bilansie wodnogospodarczym gwarancje czasowe i objętościowe zaspokojenia potrzeb w ww. JCWP wynoszą poniżej 85%. Największe pobory wód koncentrują się na ciekach: Radomka (sumaryczny średni pobór roczny $> 0,5 \text{ m}^3/\text{s}$), Szabasówka (sumaryczny średni pobór roczny ok. $0,25 \text{ m}^3/\text{s}$) i Mleczna (sumaryczny średni pobór roczny ok. $0,11 \text{ m}^3/\text{s}$). Specyfika użytkowania wodnogospodarczego zlewni powoduje, że na rzece Mlecznej (JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269) występuje zdecydowany problem ze spełnieniem warunków utrzymania przepływów nienaruszalnych (w bilansie wodnogospodarczym przy wielkości współczynnika $k=1,0$ gwarancja czasowa $G_t = 6 \%$ a gwarancja objętościowa $G_v = 10 \%$ - dla wariantu na danych z pozwoleń wodnoprawnych). Obserwacja cieków na wysokości aglomeracji radomskiej pozwala stwierdzić, że ciek zachowuje się jak ciek okresowy.

4.3.2. Ograniczenia w poborze wód podziemnych

Nadmierny pobór wód podziemnych może stanowić zagrożenie dla osiągnięcia ustalonych celów środowiskowych. W § 12 ust.4 projektu rozporządzenia stwierdza się że:

Pobór wód podziemnych, z zastrzeżeniem § 21, nie może powodować:

- 1) trwałego obniżenia statycznego zwierciadła wód podziemnych w warstwach wodonośnych;*
- 2) zagrożenia osiągnięcia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, w tym długotrwałego obniżenia przepływu wód powierzchniowych poniżej przepływu nienaruszalnego, o którym mowa w § 4 ust. 2 (z wyłączeniem JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269);*
- 3) zagrożenia osiągnięcia celów środowiskowych na obszarach chronionych, a w szczególności ekosystemów lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych,*
- 4) zanieczyszczenia użytkowych warstw wodonośnych wód podziemnych w wyniku ingresji zanieczyszczeń pochodzenia geogenicznego.*

natomiast w § 13

Pobór wód podziemnych do celów przemysłowych, z wyłączeniem przemysłu żywnościowego i farmaceutycznego, i rolniczych, a w szczególności napełniania stawów, nawodnień rolniczych i leśnych i innych zabiegów agrotechnicznych, ogranicza się do przypadków braku dyspozycyjnych zasobów wód powierzchniowych w odpowiedniej ilości, przy zachowaniu priorytetów określonych w § 10 ust. 2.

W § 23 i 24 wprowadza się dodatkowe warunki użytkowania wód podziemnych:

§ 23. Korzystanie z wód podziemnych w ramach ustalonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia nie może przekraczać wielkości wynikającej z uzasadnionego i udokumentowanego zapotrzebowania, przy czym:

- 1) w przypadku poborów kontynuowanych w nowym pozwoleniu wodnoprawnym uzasadnienie wnioskowanej wielkości maksymalnego rocznego poboru wód podziemnych musi zawierać odniesienie do wielkości dotychczasowego rzeczywistego maksymalnego rocznego zużycia w okresie ostatnich 3 lat;
- 2) zamierzony pobór wód podziemnych nie może ograniczać możliwości korzystania z wód użytkowników istniejących ujęć znajdujących się we wspólnym obszarze zasilania w ramach posiadanych przez nich uprawnień.

§ 24. W JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 z uwagi na znaczące wykorzystanie zasobów wód podziemnych:

- 3) wprowadza się ograniczenie w możliwości ubiegania się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego w sytuacji, kiedy suma maksymalnych poborów rocznych określonych w pozwoleniach wodnoprawnych nie może przekraczać zasobów dostępnych wód podziemnych tj. 17 148,83 tys. m³;
- 4) ogranicza się możliwość budowy nowych ujęć wód podziemnych przeznaczonych na cele inne niż zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia do czasu przeprowadzenia przeglądu pozwoleń wodnoprawnych;

Ograniczenie poboru wód podziemnych z ujęć zlokalizowanych na obszarze zlewni Radomki do wartości nie większej niż wielkość dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych wynika z konieczności ochrony zasobów wód podziemnych przed nadmierną eksploatacją. Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych jest niezbędne do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu wód podziemnych. Jeśli nadmierna eksploatacja wód podziemnych przekroczy wielkość dostępnych do zagospodarowania zasobów może dojść do trwałego obniżenia zwierciadła wód podziemnych zagrażającego stanowi chemicznemu wód i zaspokojeniu potrzeb wodnych ekosystemów wodnych i od wody zależnych, w tym zapewnienia przepływu nienaruszalnego.

Ustalenie sposobu określania wartości maksymalnego rocznego poboru wody z ujęcia wód podziemnych w operacie wodnoprawnym wprowadzono ze względu na ochronę ilościowych zasobów wód podziemnych oraz dysproporcję pomiędzy poborem rejestrowanym a wartościami maksymalnego poboru określonymi w pozwoleniu wodnoprawnym. Aktualnie wielu użytkowników wnioskuje, aby pozwolenie wodnoprawne na pobór wody pokrywało ewentualny wzrost potrzeb. Powoduje to negatywne skutki dla gospodarki wodnej poprzez wykazywanie braku rezerw zasobowych (na poziomie wielkości określonych w pozwoleniach wodnoprawnych) a tym samym trudności w wydawaniu pozwoleń dla kolejnych użytkowników, przy jednoczesnych dużych rezerwach zasobowych na poziomie rzeczywistego poboru. Problem ten jest szczególnie istotny w JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 obejmującej miasto Radom, gdzie eksploatacja wód

podziemnych może powodować niespełnienie celów środowiskowych w postaci małej gwarancji zapewnienia przepływu nienaruszalnego w rzece Mlecznej (patrz pkt. 4.3.1).

Ograniczenie w poborze wód podziemnych zawarte w § 24 ma na celu ochronę zasobów wodnych przed nadmiernym rozdysponowaniem. W JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 istnieje niedobór zasobów wód podziemnych. Pobór wody w istniejących, czynnych ujęciach lub ujęciach posiadających aktualne pozwolenia wodnoprawne na poziomie dopuszczalnym w tych pozwoleniach jest 1,5 razy większy niż wielkość dostępnych zasobów wód podziemnych w tej jednostce. W JCWP „Mleczna bez Pacynki” PLRW20001725269 zlokalizowane są ujęcia komunalne i przemysłowe miasta Radomia. Nadmierny stan wykorzystania zasobów w tej jednostce wynika z faktu wydania pozwoleń wodnoprawnych na pobory znacznie przekraczające zasoby dostępne i aktualne potrzeby użytkowników o czym świadczy fakt, że rzeczywiste pobory są na znacznie mniejszym poziomie, nie przekraczającym zasobów dostępnych, niż te określone w pozwoleniach lub wręcz dokonano zaniechania poboru przy jednoczesnym nieuregulowaniu stanu formalno-prawnego ujęć.

5. Postanowienia końcowe

Zgodnie z § 25 przepisów rozporządzenia nie stosuje się do spraw, które zostały wszczęte na podstawie ustawy Prawo wodne i nie zakończone ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.